

GÁBRY SÁNDOR
Életben tartani a tüzet!

Amint távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, és ezt mondta: „Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe”. Ezután visszatértek Jeruzsálembe az Olajfák hegyéről, amely Jeruzsálem közelében van egy szombat-napi járóföldre. Amikor hazatértek, felmentek a felső szobába, ahol meg voltak szállva, mégpedig Péter és János, Jakab és András, Fülöp és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, az Alfeus fia, Simon, a Zélóta és Júdás, a Jakab fia. Ezek valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitartóan vettek részt az imádkozásban az asszonyokkal, Jézus anyjával, Máriával és testvéreivel együtt. (Ap. Csel. 1, 9-14.)

Nagyon sok fontosat és figyelemre méltót fogalmaztak már meg teológusok e sorokkal kapcsolatosan. Úgy vélem, hogy mi – érdeklődő keresztyénekként – mélyen meg vagyunk győződve arról, hogy ennél az Igénél hitvallásunk egy nagyon fontos „tételéről” van szó, miközben azt mondjuk „felment a mennyekbe”. Ezt a témát – éppúgy, mint a Szűztől való fogantatását – azok teszik újra és újra vita tárgyává, akik a keresztyén Üzenet egészét dajkameseként kezelik, és éppen ezért az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv eme részét is felhozzák érvként, illetve elméletük bizonyítékaként.

A kérdés tehát nem az: hogyan kell értelmezni ezt az Ige-helyet, vagy igaznak kell-e tartani ezeket a sorokat – hanem: hogyan lehetséges az, hogy sok egyház perikópa-sorozatában benne van még ez az Ige, és bizonyára sok ortodox, katolikus és protestáns szószéken is elhangzik áldozócsüdtörtöki alapigeként. Elvárható-e a harmadik évezred embe-rétől, hogy minden további nélkül elhiggyen egy ilyen történetet?

Teljesen érthetetlen, hogy mind a mai napig Ünnepként tartja magát ez a nap – Nyugaton még munkaszüneti nap is, s talán ezért satnyult Németországban „apák napjává” –, annál is inkább, mert (mint ahogy említettem) a Szűztől való születés tana mellett Hitvallásunk számunkra talán „legidegenebb”, legkritikusabb részéről van szó.

Mert hiszen megtörténhet az, hogy ez ünnephez, a mennybemenetel ünnepéhez, eme Igéhez és tanhoz való ragaszkodásunkkal kompromittáljuk magunkat, és akkor – nem hívő – kritikusaink hitünket nem helyes úton járó hitnek, a realitástól elrugaszkodottnak ítélnék meg.

Vajon jobban tennénk, ha ezt a tant feladnánk? Feladnánk, hogy engedjünk a kételkedőknek, akik azt mondják, hogy jól tenné az egyház, ha éppen a mi időnkben igyekezne megfelelni a modern ember szükségleteinek és elvárásainak, és feladná a számára már nem megfelelő tanokat és fogalmakat?

Ezt egyházként nem tudjuk – és nem is akarjuk – megtenni, mert realitásról, mai realitásunkról van szó, gyülekezeteink realitásáról és azok hitéről.

De előbb nézzük meg, hogyan viszonyult ehhez a kérdéshez a Jézus korabeli gyülekezet! Jézus Krisztus gyülekezete – Jézus Krisztus nélkül? Szentlélek nélküli gyülekezet. Hát létezik ilyen?

Mi, mai keresztyének, képzeljük bele magunkat abba a tíz napot átfo-gó történelmi időszakba, amelyben élnie kellett az akkori gyülekezet-nek a mennybemenetel napja és a Szentlélek kitöltetésének napja, pünkösd között! Ezért jelenítsük és vizsgáljuk meg, mit jelent szá-munkra az igehirdetés, az a reménység, hogy Jézus ismét eljön. És mit jelent számunkra a szolidáris közösség és az imádság?

1.

Tizenegy tanítvány szemével követi Jézus eltűnő alakját, és hallja missziói parancsát. Utána csend következik, amelyben feszülten kémlelik az eget: egyrészt el vannak telve csodálattal, másrészt óriási Ürességet éreznek maguk körül. Vajon azért csalódtak a tanítvá-

nyok, mert Jézus megígérte nekik, hogy mind a világ végezetéig velük marad (Mt. 28, 20), s most mégis elhagyta őket? Vajon a mi életünkben is hiányzik az a bizonyosság, hogy Jézus valóban közöttünk van?

Lehet, hogy számunkra sem kielégítő Jézusnak ama Ígérete, hogy egyszer majd a Szentlélek lakozik közöttünk helyette; lehet, hogy jelenlétének biztos jelére van szükségünk, hogy meg legyünk győződve afelől, nem vagyunk magunkra hagyatva, és nemcsak a Jézusról szóló emlékek éltetnek minket. Istennek a maga jelenlétét közöttünk reális formában kell megmutatnia.

Két, fehér ruhába öltözött férfi áll meg a tanítványok mellett. Nem angyalok, és mégis isteni küldöttek; nem a mennyből szállnak alá, és mégis Krisztus akaratát közvetítik. Olyan emberek, akik mellénk állnak éppen akkor, amikor arra a legnagyobb szükségünk van: tanácstalanságunkban. Isten küldöttei, akik arra figyelmeztetnek, hogy a csodálatos pillanatok nem lehet tartóssá tenni. Isten akaratát közvetítik, mely új irányt mutat fel: Jézus nem ott van, ahol éppen mi vagyunk, de nincs is messze attól a helytől.

Isten szava azonban azt mutatja meg, hol kell keresnünk őt, hol található meg. A magát elhagyatottnak és üresnek érző gyülekezet a prédikáció által Jézus jelenlétét tapasztalja. Sőt a két férfi az Olajfák hegyéről visszavezeti őket Jeruzsálembe. A gyülekezet megfogadja tanácsukat, követi őket.

2.

A mennyben tartózkodó Jézus reménnyel tölti el a gyülekezetet két férfi igehirdetése által, akik azt mondják, hogy amint Jézus felvitetett a mennybe, éppen úgy jön el újra. A mennyország kapuja mindig onnan nyílik, ahol éppen Jézus van. Most innen, a földről tette, és ott hagyta csodálkozó tanítványait. Azután ez a csapat csoportokra oszlott, és talán egyik vagy másik része még ma is közöttünk, illetve bennünk lakozik.

a) Az egyik rész igyekszik misztikus módon megvalósítani a mennybeli Krisztus és az emberek közötti kötődést, és közben elvesztik sze-

mük elől a többieket: felebarátaikat, testvéreiket, hiszen őket csupán az érdekli, hogy ez a misztikus kapcsolat a piramis tetején álló, Krisztus és körük között fennmaradjon. Ezeknek szól a prédikáció eme kérdése: „... miért álltok itt az ég felé nézve?”

b) A másik rész meg mindig a jelenség történeti vonzerejének van alávetve: kutatják, ki volt és milyen volt a történeti Jézus, pontos képet óhajtanak róla. Ez még nem is lenne baj; a baj csak az, hogy ebben a visszapillantásban Jézus mozdulatlanúságba merevedik, mint egy bizánci mozaikképen. Egy ilyen kép csak a múzeumokba való, és csupán az lenne az emberi ténykedés értelme, hogy újra és újra letörlje a képről a történelem porát.

c) És akkor vannak olyanok is – őket bizonyára már nem is lehet tanítványoknak nevezni –, akik túl sokáig maradtak állva a hegyen, és meg is feledkeztek arról, hogy valaha is láttak ott valakit. Olyan emberek ezek, akik a hegyen állva felfelé néznek, de csak a fellegetek látják az égen, és nem a mennyet. Ezeknek szól a két, Igét hirdető férfi eme mondata: „Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe.”

Ebben a mondatban nemcsak az a fontos, hogy ő visszajön, hanem az is, hogy a mennybe felvitetett és a földre visszatérő Krisztus ugyanaz a személy. Mindaz visszatér vele a földre, amit ő kétezer évvel ezelőtt idehozott: az erő, a jószág, Isten országának tisztasága – úgy, ahogy azt az evangéliumokból ismerjük. Mindazok, akik életükben már megvalósították Isten országának parancsait, önmagukat látják igazolva.

A fehérbe öltözött férfiak a tanítványokat arra készítetik, hogy hagyjanak az égre meredéssel, lejöjjenek az Olajfák hegyéről, elfoglalják éjszakai szállásukat, ahol együtt lehetnek a jeruzsálemi gyülekezet tagjaival. A mennybe felvitetett Krisztus jelen van a maga földi testében, a gyülekezetben – a mi közösségünkben.

Néhány verssel előbb Jézus arra kéri tanítványait, ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem ott várják meg ígéretének beteljesedését. Jézus itt is jelen van, mert parancsait követik. Tőlünk pedig ma ugyanezt az

engedelmességet kéri. Ez által ismeri meg a világ, hogy Krisztus a mi Urunk. A jeruzsálemi ház felső szobájában azok a tanítványok voltak jelen, akiket Lukács később apostoloknak nevez (26. v.).

Lukács a tanítványokat mindig páronként említi. Lukács az, aki a maga evangéliumában (10, 1) arról számol be, hogy Jézus a maga tanítványait mindig párosával küldte ki a világba missziói céllal. A mellém állított társban tehát fel kell ismernem, hogy őt Isten állította mellém, a közös szolgálat céljával. Ez ugyancsak arra szolgál, hogy tudjam, Jézus – dacára annak, hogy felvitetett a mennybe – nem hagyott magamra. Megajándékozott olyanokkal, akik hitben testvéreim.

A felsorolás nem teljes, mert csupán tizenegy tanítványról van szó, de reménységünk és bizodalunk lehet, mert a következő versekben olvassuk, hogy Iskáriotes Júdás helyett Mátyást választják meg sorsvetéssel. Ebben a közösségben nők (egyenrangúan a férfiakkal) is jelen vannak, Jézus családjának tagjai: édesanyja és lánytestvérei. Az Újszövetségben itt olvasunk utoljára Máriáról, aki bekapcsolódik a jeruzsálemi gyülekezet életébe, mert ha nem is ő képviseli az egyházat, de másokkal együtt ő is tagja annak.

3.

Amikor Jézus elbúcsúzik tanítványaitól, azt mondja nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem ott várják meg Isten ígéretének beteljesedését. Keresztyén módon azonban csak egyféleképpen lehet várakozni: éspedig imádkozva. Természetesen azt hallanánk szívesen, hogy ebben a gyülekezetben hirdettetett az Ige, magyarázták az írásokat, de ez csak akkor következik be, amikor kitöltetett a Szentlélek. Itt Isten akaratát a két fehér ruhába öltözött férfi közvetíti, a gyülekezet annak aláveti magát, és mielőtt a tanítványok missziói útjukra indulnának, első „cselekvésük” az imádkozás.

Ez is arra mutat rá, hogy a gyülekezet Istenre volt szorulva. Nem tudjuk, hogy anyagi hiányt szenvedtek-e, féltek-e a zsidóüldözéstől, de azt tudjuk, hogy személyes és közösségi életüket Isten kezébe tették. Nekünk is meg kell tanulnunk, hogy mindenkor rá vessük gondjain-

kat, azokat megosszuk vele. Ez kovácsolhatja egybe a mai gyülekezetet is. A közös gondok oda vezetnek, hogy a gyülekezeti tagok nem érzik már idegeneknek magukat, és együtt imádkoznak.

Az is megtörténhet, hogy nem csak a közös gond vezet el az imádsághoz, hanem fordítva: különböző emberek válnak igaz közösséggé az imádkozás által, és így jobban megértik egymást. Azt is olvassuk, hogy valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitartóan vettek részt az imádkozásban. A gyülekezetekben sokat beszélünk az előttünk álló feladatokról és az elért sikerekről. Terveink mindenikünknek vannak. Meggyőződésünk az, hogy Isten közösséget létrehozó áldása van minden, egymásért végzett ténykedésünkön is. Ilyen az egy szívvel és egy lélekkel való imádkozás is.

4.

Néhány oldallal később (4, 31) azt is olvassuk, hogy „megrendült az a hely, ahol együtt voltak”. Jézus felvitetett a mennybe; azóta a gyülekezet arra figyel, aki újra eljövendő. És azért, hogy ne érezze elhagyottnak magát, imádkozik. A zsidóknak ama királya, akit keresztre feszítettek – s akiről később azt olvashatjuk az Írásban, hogy feltámadott, majd felvitetett a mennybe –, ezzel megfoghatatlanná, leírhatatlanná, emberi érzékeinkkel nem érzékelhetővé vált, és mégis valóságos.

„Felvitetett a mennybe” —számomra hitvallásunk vigasztaló mondata, amelyről nem szeretnék lemondani. Jézus Krisztust nem lehet időhöz és térhez kötni. A mi gondolkodási képességünk nem elégséges arra, hogy felfogjuk őt a ténykedésével együtt. Ő maga idő és tér, de nem szorítkozik arra. Számára nincs akadály, sem a kezdetkor, sem a végén.

S nemcsak számára nincs akadály, hanem számunkra sincs. Hányszor mondtuk már: végünk van, „mindennek vége”, s akkor kiderült, hogy az a pont éppen valaminek a kezdete volt, máskor pedig valaminek a kezdetéről éppenséggel az derült ki, hogy csak a réGINEK volt a folytatása.

Áldozócsütörtök – amint egy debreceni teológiai tanár fogalmaz – az emberek nagykorúságának Ünnepe, annak az Ünnepe, hogy Isten a világot s benne minden gyülekezetet, az egyházat az övéire bízta. Növelve ezzel is az ember méltóságát, ugyanakkor felelősségét is. S azon áll vagy bukik sok minden, hogy az itt maradt megbízottak (a rájuk bízott kincs tudatában) mennyire lelkiismeretesen, igaz szívvel és bátorsággal, fantáziával és felelősségérzettel igyekeznek megőrizni ezt az örökséget.

A megőrzés pedig nem azt jelenti, hogy a kihűlt hamut adjuk tovább, hanem azt, hogy életben tartjuk az akkori lobogó tüzet. Hihetetlen ez a történet Jézusnak a mennybe való felvitetéséről, de egy olyan történet, amely rádöbbsent arra, hogy milyen keveset érzékelünk, látunk, értünk és tudunk abból, illetve arról, hogy Isten mindenütt jelen van. Végző soron pedig éppen ezért a válaszáért szeretném vasárnapról vasárnapra újból és újból megvallani: „felment a mennyekbe”, és azért imádkozni, hogy ajándékozza nekünk Szentlelkét.

Ámen.

(Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Akadémiai Napjai alkalmával 2010. május 13-án, áldozócsütörtökön a beregszászi református templomban elhangzott igehirdetés szerkesztett szövege.)